

پرسیارین ژینگرتی
د نه حکامیت خه مل و جل وبه رگاندا

به رسفدان: د. هيا کچا سلمان الصباح
وه رگيران: حسينه محمد صالح

پرسیارین ژیکرتی
د نه حکامیت خه مل و جل و بهرگاندا

بهرسفدان
د. هیا کچا سلمان الصباح

وهرگیران
حسینه محمد صالح

بسم الله، الحمد لله والصلاة والسلام على رسول الله وعلى آله وصحبه ومن والاه،
وبعد:

ئهم بښن ددهمهكې دا كو روژانه هندهك تشتين نوى دهر دكهفن وچاځي
خهلكي يئ ل هندى كا حوكمى شهريعتى وبير و بوچوونيت زاناي ل
سهر قى بابعتى چى يه.

وب تاييبت د بواري ئيكسسوارات وكوزمهتيكېن ب ژنكافه گريډاي
وههرومسا خهمل و جل وبهرگيت وان .

ځنچا پښدقې يه ژنكا موسلمان گهلهك پويتهى ب قى چهندي بدهت
وپرسيارا دينى خو بكهت كا چ ژ خهمل وزينهتې بو دروسته، وچ ل
سهر وي حصرامه، دا دوير بيت ژ توره بونا خودى وسزايى وي يئ
دژوار ، وبى گومان نه ههر تشتهكې ژنوى دهر كهفيت دقې بواري دا
حصرامه ، بهلكو يئ ههى دروست ونه دروست.

ځنچا دكتورا هيا كچا سلمان الصباح بهرسقا كومهكا باش يا وان
پرسيارين دهر بارهى خهمل وزينهت و جل وبهرگين ژنى ييت داين،
وخويشكامه (حسينه محمد صالح) يا رابوى ب وهرگيرانا وان
پرسيار وبهرسقا بو زمانى كوردى دا پتر ببيت ههى مفاي بو
ههقرمانييت وي.

خودى مهزن قى كارى ژ وان قه بويل بكهت وبكهته د تهرازييا
خيرين مه و دهيايښن مهدا ، وههرومسا ل سهر قى چهندي خودان
شيان.

شيفان شيخه ميرى

۱ زيلحجى ۱۴۴۳

پرسیار: دورسته ژنګ جلکیت کورت و تهنگ لدهف زاروکیت خو بکته بهرخوو نهوین ژین وان دناقبهرا دوو سال ههتا هفت سالی، و سنوریت جلکیت ژنکی لدهف زاروکیت وی دمال دا چنه ؟

بهرسف: هفت سال تیگههشتیه فیجا نابیت وان جلکا لدهف وان بکته بهر خوو.

هزرهکا جوان ههیه دشې بکهی نهو ژی ژن جلکیت بقیت بکته بهرخوو چ کورت بیت یان تهنگ بیت و روبی ناف مالی لسهر بکتهی وان جلکا قهشیریت شیوی وی ژی دی جوان بیت و جلکیت بقیت دی کتهی.

پرسیار: حوکمی دیارکرنا دهستان؟

بهرسف: زانا مو تفقن لسهر قهشارتنا دهستان نهگهر ب خهنا و زیری هاتبنه خهملاندن و چ خیلاف لسهر هندی نینه دناقبهرا زانایان دا.

بهلکو خیلاف دهندی دایه نهگهر دهست نه د خهملاندی بن، و یا دورست تر: قهشارتنا دهستان واجبه نهگهر خو بی خهمل ژی بن.

پرسیار: حوکمی کرنا پیلاقیټ رهنګا ورهنگ و خهملاندنی؟

بهرسف: دورست نینه پیلاقیټ خهملاندی لدهف زهلامان بیانی (نه محرم) بکته پیت خوو؛ ل سهر ژنکایه تهقوا خودی بکهن دهلبزارتنا پیلاقیټ خودا بیټ چاقان نهراکیشیت خوو.

**پرسیار: نهرئ دورسته عهبايئ سهرملی و نیقاب بکهمه بهرخوو
یان مهرجه بۆ عهباي دقئیت لسه سهری بیت؟**

بهرسف: خودئ فرمانا ل مه کریئ جلبابی بکهینی؛ و رمانا جلبابی
بجهدئیت دعهبايئ دکهفئته سهر سهری.

ئهگهر ته قیا عهبايا سهر ملی بکهته بهرخوو لسه پئدقییه خیمارهکا
درئژ بیت ژ سهری ههتا چووکان قهشیریت.

پرسیار: نیقابا شهرعی کیشکه؟

بهرسف: نیقابا شهرعی ئهوه ژنک بکهته بهرخوو قیجا چ جهئ وئ
دیار نهبن ژبلی چاقئیت وئ؛ دورست نینه بریئت وئ دیاربن و بۆ
جوانیئ ژی نهبیت.

دقئیت ب ستارهبیت بو بجهئینانا وئ علته خودئ فرمان پی کری کو
ستاره کرنه.

پرسیار: حوکمن جلکئیت دههچوونئ (تهخرجئ) چیه؟

بهرسف: دورسته، ژبههکو دناف موسلمانا دا بههههلاف بوویه و
رمانا تهخرجئ ددهت نهتشتهکی دی، حالئ وان حالئ پهنتهرونی یه
ئهوئ کافر و نه کافر تیدا ههفیشک، وههرومسا ئهف جلکه ل روژا
تهخرجئ نه ژ تاییهتمهئدئیت کافرا ب تنئ یه.

پرسیار: بهرسف بو وان چیه نهوین دبیزن قهشارتنا سهروچاقان نه واجبه؟

بهرسف: قهشارتنا سهروچاقان يا دورستتره (الراجح) واجبه كو بهينه قهشارتن.

هشياركرنهكي لسر هندي ددهين: ههبوونا خيلافي دقي بابتي دا دستيري نادهته هندي مروف وي ههلبزيريت يا دگل ههوايي نهفسا وي بگونجيت ويا بو نهفسا وي گران بيت بهيليت.

نهخاسمه ئاگر ب شهووتا هاتيه خهملاندين و بهههشت ب نهخوشيا هاتيه خهملاندين؛ بهلكو ههلبزارتن دگل يا دورستتره ئهوا زانايا دهليل ل سر ههين.

پرسیار: دورسته ژن عهبايا رنگ ورهنگ ل بههين بكهتي؟

بهرسف: دشريعهتي دا رنگهكي تايبت نينه بو بههي تني ژن جلكيت ب خهمل و رنگيت دلخوشكر ناكهته بهرخوو.

پرسیار: حوكمي كرنا پيلاقيت بلند ل دهف ههقزيني؟

بهرسف: دورسته بكهتي بهرامبر ههقزيني و مهحرهما و ههروهسا ژنكا زي، و دروست نينه بهرامبر زهلاميت بياني بكهتي.

پرسیار: نهری واجبه ژنك جلبابی خو بهوستهكی دریژ بکەت؟

بەرسف: نەگەر گورا بکەتی ئەوین علەتا ستارەکرنا بجهديئیت وی دەمی ل سەر واجب نابیت دریژ بکەت.

پرسیار: نهری دورسته ژن نعالا قهكري بکەته پیت خو نەگەر گورەکا رهش بکەتی؟

بەرسف: نەگەر گورا رهش تەنك نەبیت دورسته بۆ وی نعالی بکەتی.

پرسیار: نهری جلکیت رهش ژ سوننهتی یه؟

بەرسف: شەریعەتی رەنگ دیارنەکریه، بۆ وان هەیه رەنگین دی بکەنی ئەوین تاییهت ب ژنکاڤه ب مەرجهکی رەنگ نە سەرنجراکیش بیت و نەبیتە جهی فتنی.

گەلەك ژنك رەنگی رهش هەلدبژیرن نەکو واجبه، بەلکو چونکی دیره ژ خەمل و جوانیی.

پرسیار: حوكمی كرنا جلکیت نهخشاندى بۆ نقيژي؟

بەرسف: دورسته ب مەرجهکی یی فرەه بیت ستاره بیت و زەلامیت بیانی ل ویری نەبن.

پرسیار: نهرئ دورسته ژنك قاویشا پشتی -حیزام- ل سهر جلبابی بکھتی وهکی صحابیان ل کهفن دا؟

بهرسڤ: دورست نینه، چونکی دی ناختهنگی دیار کهت، و صحابیان ل دهف زهلامان نه دکرنی.

پرسیار: نهرئ دقیت ژنك گورا بو نفیژئ بکھتی؟

بهرسڤ: پندقییه ژنك پیټ خو قه شیریت دنفیژئ دا، چ گورا بکھتی یان کراسی خو دریژ بکھت.

پرسیار: نهر نعالی دکهمی دنفیژئ دا بو بجهنینانا سونه تا پیغمبهری (سلاڤ لی بن) بهلی پا تبلیت پیټ من نیکسهر ناگه هنه نهردی هوکمی هندئ چیه؟

بهرسڤ: کرنا نعالی بو هر نفیژمکی نه ژ سوننه تی یه، بهلکو پیگیری کرن ب هندئ کار دبیته بیدعه چونکی ژ پیغمبهری نه هاتیه قه گوهاستن ب مهرم (قه صد) نعالی کریتتی بو نفیژئ.

بهلی پا نه گهر مروقی نعال ل پی بیت ل جهی دقیت نفیژ لی بکھت وی دهمی دورسته ب نعالا خوقه نفیژئ بکھت نه گهر قیا، بهلی نه گهر نعال ل پیټ وی نه بن دجهه کی دا دبیناتدا نعالی ناکه تی وهکی دهمی ل سهر شهملکی بیت وی دهمی دبیزن نه ژ سوننه تی یه نعالی بکھتی بو نفیژئ، و هه چیی ب نعالی قه نفیژ بکھت نه لازمه تبلیت وی ب نهردی بکھفن چونکی نهفه زحمه ته تنی قیکهفتنا نعالی بهسه.

پرسیار: چەنداتییا (حەدئ) واجب بۆ قەشارتنە ئەرزنکی دنفیژی دا ؟

بەرسف: دقیت ئەرزنک هەتا بنی بەیتە قەشارتن.

یا دورست ژ ناچاقا بەیتە دیارکرن دنفیژی دا: ژ ئەنێ هەتا ئەرزنکی، ئەرزنک ناڤەرە و دورست نینە بەیتە دیارکرن دنفیژی دا بقی چەندئ پیدقیه ئەر هندا دناڤەرا ئەرزنک و حەفکی دا بەیتە قەشارتن دنفیژی دا.

پرسیار: ئەرئ مەرجه جلیکیت نفیژی فرەه بن، و ئەگەر ژنکی جلیکیت تەنگ کره بەرخوو بۆ نفیژی بەلی پا عەرەتی قەدشیریت ئەرئ نفیژا وی دورسته؟

بەرسف: دقیت جلیکیت فرەه بکەتی و دورست نینە ب جلیکیت تەنگ نفیژی بکەتی.

پرسیار: ئەرئ دورسته ژن پەنتەرونی بکەتی و ریسایین هندی چنه؟

بەرسف: دورسته ژن پەنتەرونی بکەتی لدهف ژنکا و مەرهما دگەل قەمیسەکی درێژ بگەیتە چوکییت وی، بەلی ئەگەر چ تشتی دگەل نەکەتی رانییت وی قەشیریت وەکی قەمیسەکی درێژ، دورست نینە بکەتی.

بەلی بەرامبەر زەلامییت بیانی ب ئیکجاری دورست نینە.

پرسیار: نهرئ دورسته ل پی خو کرنا دوو نعالیت جودا ژ نیک کو همر نیک رهنګهک بیت؟

بهرسښ: مهکروهه، مهکروهه ل دهف زانایا ریڅهچوون ب دوو نعالیت ژيکجودا ههروهکی ئبن مفلح د (الآداب الشرعية) دا دیارکری.

پرسیار: حوکمی قوساندنا پرچی برینهکا کورت ههتا سهر ملان؟

بهرسښ: قوساندنا پرچی بو ژنکی دورسته ب مهرجهکی وهکی یا زهلاما نهبیت، و دحهديسا ئهبي سهلمهبي کورئ عبالرحمن کو مسلم دصحيحا خودا څهگوهاستيه ههڅزینیت پیغهمبهري(سلاف لئ بن) پرچیټ خو دقوساندن.

پرسیار: حوکمی سپیکرنا ددانا ؟

بهرسښ: دورسته، ب مهرجهکی دکتورئ زهلام نهبیت.

پرسیار: حوکمی چیکرنا میت دناڅهرا ههردوو بریان دا و میت ناڅاڅا-رووی-؟

بهرسښ: ئهو ههمی دورسته، و ئهڅه ژ خهمل و زینهټی یه نابیت بهټه دیارکرن بو زهلامی بیانی.

پرسیار: ځوځمې مږیلانیت دهمکې نهوئ ژئ دچن ب ژیبرنا مکياجی، و ځوځمې دريژکرنا نینوکان چیه و ههتا چهندئ دشین دريژ بکهین؟

بهرسف: مږیلانیت دهمکې دورست نین، و دورست نینه نینوکان ژي دريژ بکهین.

بهلئ ب دهرباره ی ومختئ چيکرنا نینوکان نهغه ژ مروقهکي بو مروقهکي جودايه چونکي دبیت نیک پيدئ بیت هر هفتي نینوکيت خو چيکهت و یی دی پيدئ هندئ نابیت چونکي نینوکيت وی دريژ نهبوینه دهفتیهکي دا.

پرسیار: ځوځمې لیزه رکنا بریان ؟

بهرسف: نهگهر راکرنا بریان بیت چ راکيشانئ یان ب تراشینی بیت نهغه چيکرنه-نمص- دورست نینه، و نهگهر بریکهکي چيکر بی هملکيشانا بریان چونکي ځوځمکرنا ل سهر تشتهکي لهقهکه ژ هزرکرنا وی،

و هک بکارئینانا هندهک ماده و رهنکي سروشتي نهغه دورسته چ تیدا نینه بقئ ريکي، والله أعلم.

پرسیار: ځوځمې بکارئینانا تاجي بو ژنکي ؟

بهرسف: چ تیدا نینه.

پرسیار: نهرئ قهلهمی چاقان یی هسکی-جاف- بو دهستنفیژئ دقیت ژیبهین؟

بهرسف: کلا چاقان یا سهنگ ههبيت دقیت بهیته راكرن، بهلی ئهو
کلا هسك یا دبیزئی قهلهم نهفه ریگر نینه بو دهستنفیژئ.

پرسیار: هوکمی چیکرنا مییت عهورهتی ل کلینیکیت تایبهتمه ند و پهرستاریت کچ پی رابن؟

بهرسف: دورست نینه، لیزهریت مالا ههنه ژنك بخو بكاردنین بیکو
عهورهتا خو بو کهسی دیاربکهت.

پرسیار: هوکمی بكارینانا پروتینی بو پرچی؟

بهرسف: ئهگهر ئهو پروتینی بهرنیاس بیت بو "تنعیم تجاعید الشعر"
نهفه دورسته بیکو ببیته ئهگهرئ زیانی بو ژئی، پیقازوکا سهري
لدهف ژنكا جودانه فیجا ههچی پیقازوکا سهري وئ لاواز بیت و
پروتین زیانی بو چیکهت نابیت بكاربینیت لdif قاعیدا شهرعی: نه
زیان و نه زیانبهخش "لاضرر وضرار".

پرسیار: دورسته بو دهستنفیژئ نافی پافیژم ناچاقیت خو ژبه ر مکیاجی پیقه؟

بهرسف: دورست نینه، هافیتنا نافی بو ناچاقا بهلکو دقیت ناچاق
بهینه شیشتن د دهستنفیژئ دا.

پرسیار: حوکمی رسمکرنا بریان ب نامیره کی نیی ب ناقی میکرو؟

بهرسف: یا دیار دبیت و خودی زاناتره رسمکرنا بریان ب میکروئ دورست نینه، حوکمی وئ ئهگهر دهقدانهکا راستی بیت ب وئقه گریداییه.

ئهقه ژ سیفیت و ریکا چیکرنا وئ دیاربیت کو تیدا دهرزیک دهینه بکارئینان بو لیدانا پیستی داکو ماددیت رهنگ بچه تیدا و ئهوه جه دهیته دوهونکرنا بمادهیهکا موخهدهر ژ بهر ئیشانی، و نه تنی رسمهکه یان مادهیهکی دهونی یه لهش پی دهیته دوهونکرنا گههاندنا وی ب دهقدانی ب دهلیلی پیقانا پتربیا وهکلهفی چونکی ژ دهقدانی ناهیته جوداکنرنا ب کویراتیا تیراکنی نهیبت .

پرسیار: حوکمی تهقشیرکرنا نافچاقا(لابرنا خانهینیت مری ل سهر نافچاقا) لدهف دکتوره کی تاییهتمهند؟

بهرسف: یا ئیکی: دورسته نینه ژنک فی چهندی ل دهف زهلامان چیکهت.

یا دووی: لیکجیوازییا بیروبوچونا یا تیدا ویا راجح: دورسته بو یا پیدقی تهقشیری بیت بو راکرنا عهیهکی یان تشتهکی هوسا، چ حدیس نین ل سهر حهرامکرنا هندئ ئهوه حدیسا هاتی (لعن الله القاسرة والمقشورة) لاوازه و دورست نینه.

پرسیار: نهری سپرا هشکرنا پرچی کاریگهریی ل دورستیا دهسنقیژئی دکهت یان دهسنقیژ پئی دکهفیت؟

بهرسف: دهسنقیژئی نائیخیت وییغهمبهری (سلاف لی بن) پرچا خول
حهجی پیکفه گریدده.

پرسیار: حوکمی بویاغکرنا پرچی ب رهنگی رهش؟

بهرسف: نه هی ژئی هاتیه کرن، دورسته بو ژنکی رهنگی پرچا
سروشتی یان ب رمشی تیکهل بویاغ بکته.

پرسیار: حوکمی بکارئینانا کریما رهشهکرنی؟

بهرسف: کریمیت رهشکرنی دوو جورن:

کریما دهمکی: ئەفه بو ههتافی دهیته بکارئینان و ئەفه دروسته کو
پینج ههتا دهه روژا تنی دمیینه ب ناچاقان فه.

و کریما نه دهمکی: ئەفه بریکا ئامیرا و ملحمیت بهیز دهیته
بکارئینانا وهلی دکته بو چهند ههیقان بمیینه لسه ناچاقان، و ئەفه
دورست نینه.

پرسیار: حوكمی نشته گهریت جوان کرنی وه کی دهستنیشان کرنا لهق لهقکی، و شداندا زکی ژ نه گهری سستبون و شوربوونا وی پشتی زارو کبوونی و مکياجی بهردهوام بوخو جوانی کرن بو ههقرینی؟

بهرسف: مکياجی بهردهوام دورست نینه، و شداندا سستبونا زکی دورسته نه گهر شوربوونهکا کریت بیت و کاریگهریی ل پهوهندییا ژنکی دگهل ههقرینی وی دکهت نه تنی بو جوان کرنی بیت.

و دهستنیشان کرنا لهق لهقکی- فک- دورست نینه ئیله نه گهر عهیهکا دیارکری تیدا بیت.

پرسیار: حوكمی دیار کرنا دهژمیرا دهستی؟

بهرسف: نه گهر دهژمیری ج خهمل و جوانی نهبن دورسته. و نه گهر دهژمیرا جوانیی بیت دورست نینه بهیته دیار کرن ل دهف زهلامی بیانی.

پرسیار: حوكمی مهسحرنا وان بوکورکی ب پرچی قه بی راکرنا وان؟

بهرسف: نه گهر ب پرچا بهردایقه بیت چ تیدا نینه، بهلی نه گهر ب سهری پرچی قه بیت کو نهف بوکورکه دی هینه مهسحرن نهکو پرچ نهفه دورست نینه.

*بوکورک یان دبیزنی گروځه روکیت پرچی ئهویت خهلهک دکهن،
عهره بی دبیزنی: (رولات یان بکرات الشعر).

**پرسیار: نهری دانانا دهرزیکیت بوتوکسی بۆ تجاعیدیت ناقچاقا
دورسته؟**

بهرسف: ئهگهر ژن بچیک بیت و ئهف تجاعیده ل ناقچاقیت وئ
دهرکهفتن ئهفه دبیته عهیب ددهرحقا وئ دا و بۆ دورسته نههیلیت،
و ئهگهر ژنک یا مهزن بیت ئهفه نابیته عهیب بۆ وئ و دورست نینه
راکمت چونکی یئ دژی وئ دا ئهصل ئهوه ناقچاقیت وان قورمچین
تیدابیت بهروفاژی ژنکا بچیک و دگهل چاقدیریکرنا زیانا مادین دهینه
بکارئینان ب شاهدهییا دکتوریت باومریکری.

پرسیار: حوکمی بکارئینانا عهدهسیت رهنگ ورهنگ؟

بهرسف: دورسته، ژبهړکو ژ خهمل و جوانیی نه.
دورسته ل دهف ژنکا و مهحرما بهیته بکارئینان، و دورست نینه بۆ
خازگینی بهیته بکارئینان دهمی دیتنا شهرعی.
و ژ وان عهدهسا نهبن ئهویت وهکی چاقیت گیانهومران وهکی چاقیت
پلنگی و پیشکا.

پرسیار: حوکمی خزیما دفنی؟

بهرسښ: دورسته گوستیلک- خزیم- ب دفنی څهکې نهگړ نهغه ژ
عهدهتی ژنکیت وی باژیری بن و عهدهت بیت ل دهف وان ژنک خو
پی جوان بکته، نهکو بقی کاری خو ژوان جودا بکته و نهو ژی ژ
خهمل و جوانیا دښت بهیته څهشارتن.

پرسیار: حوکمی بکارنينا دهرزیکا دژییهکې بچیک دا بو خوپاراستن ژ تجاعیدیت نافچا؟

بهرسښ: درست نینه.

پرسیار: دورسته رهنګی پدیا څهکېن نهگړ رهنګیت وان نه سروشتی تیدا ههبن؟

بهرسښ: بهلی دورسته چونکی نهغه ژ نههیلانا عهیی یه.

پرسیار: حوکمی دهستنښتگرتنې ب مکیاچی څه؟

بهرسښ: ل دیف میکاچی دمینیت..

هندهک مکیاچ ییت ههین ریگره ناهیلایت ئاف بگههیته پیستی نهغه
دورست نین بدانین دهمی دستنښتگرتنې.

و هندهک ههیه نابیه ریگر کو ئاف بگههیته پیستی و نهغه دورسته،
پتريیا جاران ل سهر مکیاچی نفیسه کا ریگره یان نه.

هندهك مهلهم و كریم هوسا ههنه دبنه ریگر ئهفه ژى دورست نین و هندهكین دی ههنه لهش قهخوت ئهف جوره دورستن و ماسکارا و غهیری وان ژى هوسا.

ئانكو ئهگهر مكیاج نهبیته ریگر بو گههشتنا ئافى بو پیستی دورسته دستنقیژی پیفه بگرین، و بهروفاژى قى دورست نینه.

پرسیار: حوكمی تاتوكرنا بریان بو دهمهكى؟

بهرسف: ئهگهر مهبهست رهنگكرنا بریان بیت دگهل شیشتنا ب ئافى رهنگ بچیت دورسته، و ئهفه ژ خهمل و جوانیا دقیت بهیته قهشارتن ژ زهلامیت بیانی.

پرسیار: حوكمی مهزنكرن یان پفكرنا لیقان ب دهرزیکیت فیلهه نهوین دحهلن پشتی دهمهكى، ئهرى حوكمی وى یا نیقاب و ین بى نیقاب قهدگریت؟

بهرسف: مهزنكرنا لیقان دورست نینه چونكى ئهفه ژ گوهورینا خولقهتا خودى یه.

پرسیار: حوكمی دهرزیکیت گهشكرنى؟

بهرسف: دهرزیکیت گهشكرنى ئهگهر تنى فیتامین بن و قهبارى رووی نهگوهوریت وگهش نهكهت دورسته.

پرسیار: حوکمی سورکرنا لیټان؟

بهرسټ: سورکرنا و مهزکرنا لیټان درست نینه.

پرسیار: نهری بکارئینانا زهیتا حلبه بؤ مهزکرنا سینگی دورسته؟

بهرسټ: چ تیدا نینه نهگهر چ زیان نهبن دکارئینانا ټان مهلهما دا،
وئهف خیلافه د دهرزی دانانا سنگی دا ب تشتهکی کو مهزن بکته
وهکی خارنا خرنی یه دا قهلهو ببیت.

پرسیار: حوکمی چهرخ و کراسکرنا ددانا- برد الأسنان-؟

بهرسټ: نهگهر بؤ جوانیی بیت درست نینه.
وئهگهر بؤ چارهسهریی بیت یان بؤ نههیلانا عهیهکی بیت دورسته.

والحمد لله رب العالمين